

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

Study program **Албански јазик и литература**

Факултет Јазици, култури и комуникација

Циклус на студии Трет циклус (докторски)

ЕКТС 180

Код N-PhDALBALL180C

Титула Доктор по филолошки науки - Област: Албански јазик;
Област: Албанска литература;

Архивски број на акредитација [180] 03-2119/1

Решение за почеток со работа 03-1619/13 (29.09.2017)

Датум на акредитација 18.08.2017

Опис на програмата

Студиската програма од трет циклус (докторски студии) Албански јазик и литература е дизајнирана со цел студентите да се стекнат знаења кои ги доближуваат до професиите кои се тесно поврзани со сферата на јазикот, културата, литературата и образованието. Исто така, студентите стекнуваат вештини и компетенции за вработување во повисоките нивоа во јавниот и приватниот сектор.

Кариера

Докторираните студенти на оваа студиска програма ќе можат да се вработат во различни сфери професионалниот и општествениот живот. Настава: во училиштата за јазик и литература, гимназии, основните и средните училишта, универзитети. Вработување: јазичар, новинар од областа на литературата и уметноста, во разните установи како лектор, преведувач, интерпретатор на албанскиот јазик и литература во министерства и други владини институции, преведувач/интерпретатор во судови и други слични институции, преведувач/интерпретатор во стручните и професионалните организации, преведувач/интерпретатор во општествениот и во приватниот сектор, преведувач/интерпретатор во меѓународните организации.

Резултати од учењето

Знаење и разбирање

Преку оваа студиска програма кандидатот стекнува знаења од повеќе јазични и литературни полиња, и еднодисциплинарни, и интердисциплинарни. Преку овие студии се стекнуваат понови и значајни современи сознанија, кои ќе му служат да биде покреативен и попрофесионален во решавањето на јазичните и литературните проблеми.

Примена на знаењето и разбирањето

Корпусот на знаења им овозможува на студентите од третиот циклус различни вработувања кои опфаќаат голем број и разни сектори на општествениот и професионалниот живот. Знаењата може да се употребуваат на образовниот систем, работејќи како професор во средни училишта, а исто така и како асистент во соодветните факултети или институти. Може да работи како истражувач во полето на лингвистиката и литературата низ разните албанолошки институти. Може да работи како новинар, на полето на литературата и уметноста, уредник и лектор, но и како јазичен критичар низ разни електронски или пишани медиуми, каде што може да придонесе за прашањето за аплицирање на литературната норма. Може да работи како преведувач и толкувач на албанскиот јазик и литература во двојазичните општини, министерствата и другите владини институции, во судови и други слични институции, во професионални организации, во социјалниот и приватниот сектор, во меѓународни организации и др.

Способност за проценка

Способни се да состават и да оценуваат наставни планови и програми од областа на јазикот и литературата во средни училишта како и во високото образование. Во можност се да организираат и да ја оценат реализацијата на наставен час од областа на јазикот и литературата. Имаат способност да оценат и да споредат преведувања од еден јазик на друг. Го оценуваат редактирањето и лекторирањето на различни јазични текстови и публикации, оценувајќи го високото ниво на лекторирање и пронаоѓајќи евентуални граматички грешки. Способни се да проценат едно дело од содржински и композициски аспект, како и да ги истакнат јазичните и литературните вредности. Имаат способност да се вклучуваат и да бидат членови во некое професионално жири од областа на јазикот и литературата за да ги проценат најдобрите јазични и литературни студии. Имаат способност да се вклучат во истражувачки тимови, да состават литературни и публицистички текстови, лексички и различни други речници.

Комуникациски вештини

Младите доктори на науки имаат професионална вештина за држење часови по литература и граматика на мајчиниот јазик, во согласност со плановите и програмите за средните училишта и за универзитетите. Може да држат курсеви за учење на албанскиот јазик и литература. Може да преведува научно-лингвистички и литературни дела. Можаат да учествуваат на локални и меѓународни симпозиуми и семинари, каде преку своите трудови, можаат да презентираат свои оригинални резултати постигнати во различни литературни и јазични дисциплини. Способни се да напишат рецензии за издадени дела од областа на литературата и јазикот, рецензии за издавање литературни студии и граматика како и за наставни текстови. Можат да направат независни истражувања и да преземат одговорност за резултатите. Можат да издават научни трудови и дела од областа на литературата и јазикот.

Вештини на учење

Може да работат асистенти во албанолошките институти и да помагаат во научните експедиции. Може да раководит институции од полето на јазикот и литературата и да направат измени во нив. За да се постигнат подобри резултати, може да презентираат нови знаења, може да ги обучат другите одржувајќи курсеви од определени области како: правопис, лекторирање литературен текст, употреба на нови методи и техники во настава и др. Можат да одржат обуки како се подготвува проект, како се пишува научен труд и др. Може да предложат новини кои недостасуваат во некоја институција како што се отворање различни литературни и јазични секции, отворање библиотека, промоција на некое литературно и јазично дело и др. Можат да предложат методи за учење на албанскиот јазик според нивоа кај странците. Како и да е, треба да продолжи со своето понатамошно учење и надградување и новите знаења да ги презентира во институцијата каде што работи и надвор од неа.

Листа на предмети

Семестар 1

- [DLCC0101] [10.0 ЕКТС] **Методологија на истражување**
- [DLCC0102] [10.0 ЕКТС] **Клучните прашања во подучувањето на јазикот и литературата**
- [DLCC0103] [10.0 ЕКТС] **Пишување на докторската дисертација**

Семестар 2

- [DLCC0104] [10.0 ЕКТС] **Прифаќање и одобрување на планот за докторската дисертација**
- [10.0 ЕКТС] **Изборен предмет**
- [10.0 ЕКТС] **Изборен предмет**

Семестар 3

- [PHD-S3-S4-01] [40.0 ЕКТС] **Научно-истражувачка работа**
- [PHD-S3-S4-03] [20.0 ЕКТС] **Публикации I**

Семестар 4

Семестар 5

- [DLCC0105] [20.0 ЕКТС] **Презентација на резултатите од истражувањето**
- [PHD-S5-01] [10.0 ЕКТС] **Публикации II**

Семестар 6

- [ALL-PHD-THESIS] [30.0 ЕКТС] **Докторска дисертација**

Description of courses

Задолжителни предмети

- **Методологија на истражување**

Целта на овој предмет е да се објаснат методологиите и техниките на научна работа, кои на студентите им создаваат многу тешкотии. Практичните вежби ќе им помогнат во тоа како треба да се однесуваат во библиотека, како да напишат писмена работа, реферати, семинарска работа или слично. Во рамките на овој предмет ќе бидат опфатени следниве теми: определување тема, библиографија, правила за цитирање, научни шифри, организирање на работата итн.

- **Клучните прашања во подучувањето на јазикот и литературата**

Целта на овој предмет е да се запознаат докторантите со некои најважни теми на применета лингвистика. Во негови рамки се комуникативната функција на јазикот во сите сфери на општествената практика, од аспект на употребувањето на нејзините резултати добиени во практиката. Во класичните задачи на применетата лингвистика спаѓа изучувањето на јазикот, контрастивна лингвистика – тоа значи споредба на јазиците германско-албански и германско-македонски, меѓукултурна комуникација, превод и толкување, стручниот јазик и терминологијата. Според тоа применетата лингвистика се однесува на стручната и општата комуникација во институциите и во медиумите итн. Покрај тоа ќе се третираат и некои теми од областа на германската литература.

- **Пишување на докторската дисертација**

Преку овој предмет студентите се осособуваат да извршуваат самостојно научно истражување, односно да го пишуваат докторскиот труд. Преку предметот студентите ќе ги стекнат потребното знаење, способност и доверба за успешно истражување. Поради тоа, има повеќе соработка и дискусии отколку кај предметите кои се базирани на предавање. Од студентите се очекува да учествуваат активно во дискутиите.

- **Прифаќање и одобрување на планот за докторската дисертација**

По првиот семестар, студентот ги започнува активностите за составување на својот план за докторската дисертација. Активностите вклучуваат одредување на литературата, составување хипотетичка рамка, дефинирање методологија за работа и определување индивидуален план како и прва јавна презентација

- **Научно-истражувачка работа**

Во втората година (3 и 4 семестар) кандидатот продолжува со научноистражувачката дејност според одобриениот индивидуален план. Менторот дава процена во врска со овие активности во форма на извештај до Наставно-научниот совет.

- **Публикации I**

Публикација (издавање) на истражувачките активности според таблицата на релевантност на медиумот за публикација. Издавачките активности и успеси на кандидатот се проверуваат пред научниот аудиториум

според областа и релевантноста на истражувањето.

- **Презентација на резултатите од истражувањето**

На крајот на 5-от семестар, по истражувачките активности според индивидуалниот план, кандидатот вкупните резултати од оваа фаза на трудот и од истражувањето ќе ги презентира јавно.

- **Публикации II**

Публикација (издавање) на истражувачките активности според таблицата на релеванност на медиумот за публикација. Издавачките активности и успеси на кандидатот се проверуваат пред научниот аудиториум според областа и релевантноста на истражувањето.

- **Докторска дисертација**

Продолжување на работата на докторската дисертација. Се предава тезата (дисертацијата), се прифаќа од Наставно-научниот совет и се предава на членовите на комисијата и започнува процедурата за нејзина одбрана.

Изборни предмети

- **Студии од граматиката на албанскиот јазик**

Предметот Студии на граматиката на албанскиот јазик е опширен и ја опфаќа целокупната материја на студии по граматика, при што се опфатени делови од фонетика, морфологија, лексикологија и синтакса. Притоа се опфаќаат и теми кои се поопширни во полето на лингвистиката што покажува дека станува збор за наука која го глорифицира јазикот со своите сегашни стандарди.

- **Студии од албанската книжевност - проза**

Предметот го третира развитокот на современата албанска проза со еден осврт и квалитетен производ во современото време. Култот на убавото во уметноста, почетокот на една епоха и култивација на уметничките и литературните вредности. Определување и номинирање на литературните стилски концепти.

- **Социолингвистика и јазикот на образованието**

Овој предмет има за цел да ги запознае студентите со основните концепти и темите на социолингвистиката: варијанти на јазикот, лингвистички варијации и промени, варијабли на говорникот, социјална мрежа и говорна заедница, анализа на дискурсот и етнографија на комуникацијата како и на јазикот и полот. Предметот се фокусира на варијација на лингвистичките системи и на улогата на говорниците во имплементирањето и ширењето на јазичните промени. Ќе се дискутираат импликациите од овие идеи за такви области како што е јазикот и образованието. Ќе се разгледуваат следните апликации на социолингвистиката: јазичната политика и планирање; интер- односите меѓу јазикот и општеството; јазичниот контакт; тековните истражувања, дебати и идеи од различни традиции во социолингвистика.

- **Литературна критика**

Запознавање со основите на литературните студии - како треба да се чита, да се разбира и да се учи албанската современа литературна критика. Се обработува односот меѓу литературата, историјата и политиката и критичното мислење како важна критичка теорија.

- **Теорија на литературата**

Овој модул има за цел да покрие значителен спектар на критични и теоретски пристапи за литературни и филмски студии, вклучувајќи ја работата на авторството, текстови и читање, идеологијата и моќта, полот, сексуалноста, расата, местото и постколониализмот. Курсот ќе следи промена во теорискиот дискурс од либерално хуманистичките перспективи во почетокот на дваесетиот век и на разните облици на пост-структурализмот и постмодернизмот. Теории на дискусија ќе вклучат деконструкција, сорти на феминизмот, теории на "другите" и постколонијални дискурси, смртта на авторот и теориите на прием на читателот. Модулот ги охрабрува студентите да го признават дијалогот и несогласувањето во рамките на теренот, и ги воведува основните правила за стипендии во дисциплината на книжевните студирања.

- **Фолклор**

Станува збор за многу богата материја сконцентрирана во албанскиот фолклор и во фолклорот на другите народи, преку која се одликуваат високите вредности на духовната култура, наследени од народниот гениј, вредности кои сведочат за убавината на поетскиот дух на анонимните творци, за нивните творечки умешности во областа на уметноста, кои го претставуваат мошне јасно и убаво историското минато на албанскиот народ и на народите на Балканот.

- **Мултикултурализам**

Цел на овој предмет ќе биде разгледување на повеќејазичноста во мултикултурните општества, како социјална појава. Оваа појава е масовна во светот. Во предавањата ќе се разгледуваат попрецизно термините: еднокултурност, повеќекултурност, мултикултурност. Ќе биде разјаснет поимот лингвистички национализам, каде има најмалку две форми на ваков национализам, кога едната се судира со другата: кај водачите на најмоќните земји национализмот значи ширење, а за малцинствата тој добива форма на непокор и борба за афирмација на идентитетот, наспроти таков притисок. Видно место во програмата во третиот циклус на студии ќе зазема и мултикултурализмот во сферата на образованието.

- **Меѓународна комуникација**

Предметот е фокусиран на развојот на оние меѓународни комуникациски вештини кои се суштествени за ефикасно функционирање во професионалниот свет. Студентите ќе го совладаат процесот на анализа на различни меѓународни комуникациски ситуации, како и соодветно да одговорат на нив. Меѓу темите кои ќе бидат вклучени се и меѓународната комуникација во организации, интерперсонална и групна комуникација, усни презентации, интервјуа за вработување, професионални деловни писма, како и интерперсонални вештини вклучувајќи групна динамика и тимска работа.